

Ex/SANS/PG/3.3F/N/2024

MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2024

(2nd Year, 1st Semester)

SANSKRIT

COURSE : XIII/F

(Epistemology and Ontology)

Time : Two Hours

Full Marks : 30

The figures in the margin indicate full marks.

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः :-

१. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु द्वयोः समाधानं कार्यम् - 8×2=16

(क) महर्षिगौतमप्रोक्तं प्रत्यक्षप्रमाणलक्षणं किम्? तत्र लक्षणे इन्द्रियार्थसन्निकर्षोत्पन्नं ज्ञानं व्यवसायात्मकमिति पदानां यथार्थं विचारणीयम्। 1+2+2+3=8

(ख) अनुमानशब्दस्य निर्वचनपूर्वकं तत्स्वरूपं व्याख्यायताम्। शेषवदनुमानस्वरूपं न्यायभाष्यदिशा व्याख्यायताम्। 4+4=8

(ग) महर्षिगौतमकृतम् उपमानप्रमाणलक्षणं किम्? तत्र लक्षणघटकपदानां तात्पर्यं न्यायभाष्यदिशा व्याख्यायताम्। 1+7=8

SANS-210

[Turn Over]

(2)

२. निम्नलिखितेषु द्वितयमाश्रित्य टीका रचनीया - 5×2=10

(क) प्रमाणैरर्थपरीक्षणं न्यायः।

(ख) त्रिविधा चास्य शास्त्रस्य प्रवृत्तिरुद्देशो लक्षणं परीक्षा चेति।

(ग) दुःख-जन्म-प्रवृत्ति-दोष-मिथ्याज्ञानानामुत्तरोत्तरापाये तदन्तरापायादपवर्गः।

३. अधःस्थितेषु प्रश्नेषु चतुर्णां समाधानं कार्यम् - 1×4=4

(क) को नाम सिद्धान्तः?

(ख) न्यायनये दुःखलक्षणं दीयताम्।

(ग) शरीरलक्षणं किम्?

(घ) महर्षिगौतमकृतं प्रेत्यभावलक्षणं किम्?

(ङ) प्रमाणव्यस्थाया उदाहरणमेकं दीयताम्।

(च) आत्मादिद्वादशप्रमेयाणां मिथ्याज्ञानात् मनसा कीदृशमाचरणं भवति?

★ ★ ★

SANS-210

XX23(071)—79